

กลุ่มงานโศกดับเพลิงเกือบ 80 ล้าน

ทีมทุกโรงเรียนเตรียมพร้อม

ถึงเวลาสังคมไทยทบทวนภัยจากเหล้ามือสอง

ดร.นพ.มุขัมหมัดฟาหีมี่ ตาและ นักวิชาการ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

สองข่าวที่เรียกความสนใจจากคนในสังคมในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา คือ ข่าวหนุ่มหาดใหญ่ เมาแล้วขับ รถพุ่งชนโศกดับเพลิงของบังอ้ออารีย์ นักธุรกิจที่ทำธุรกิจเครื่องเรือนมานาน จนทำให้ไฟลุกลามเผาโศกดับเพลิงจนเหลือแต่ตอตะโก ประเมินมูลค่าความเสียหาย 80 ล้าน และ กรณีที่สองคือ วัยรุ่นเมาจากการฉลองแห่ภาค และปะทะคารมกับโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ที่กำลังจัดสอบ GAT PAT ซึ่งเป็นการสอบระดับชาติของนักเรียน ม.6 จนลุกลามบานปลายกลายเป็นเหตุบุกรุกโรงเรียนและทำร้ายร่างกายครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ รปภ. จนทำให้ต้องยกเลิกการสอบในวันนั้น สร้างผลกระทบต่อตัวนักเรียน ผู้จัดสอบ และ อีกหลายกระบวน ที่สำคัญที่สุดคือเรื่องนี้กลายเป็นปรากฏการณ์การปะทะกันของเด็กดี (นักเรียนที่กำลังสอบ) และ เด็กเกเร ซึ่งเร่งเร้าความรู้สึกของสังคมได้มหาศาล เป็นเรื่องที่น่าขนานใหญ่ๆ รายงานข่าวชนิดที่เรียกว่านานทีตอนาที ทุกรายละเอียดในเหตุการณ์ถูกเก็บเอามาทำเป็นข่าวได้หมด

หากพิจารณาอีกสักนิด เราจะพบว่าทั้งสองเหตุการณ์นั้นมีปัจจัยหนึ่งร่วมกันทำให้เกิด นั่นคือ การมีเมามาจากฤทธิ์แอลกอฮอล์

ทั้งสองกรณีนี้แม้จะไม่มีผู้เสียชีวิต แต่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน และ จิตใจของคนในสังคมอย่างมาก คำหนึ่งคำที่จะนำเสนอให้ผู้อ่านได้เห็นภาพว่าแอลกอฮอล์ได้ทำร้ายสังคมแม้จะมีสัดส่วนคนไม่ดื่มมากกว่าคนดื่ม นั่นคือ คำว่า **“ภัยเหล้ามือสอง”**

หลายท่านคงคุ้นเคยกับคำว่า “บุหรีมือสอง” ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์ชักชวนมาพอสมควร เพื่อให้ผู้ไม่สูบบุหรี่ตระหนักถึงสิทธิของตนเองที่ถูกละเมิดจากผู้สูบบุหรี่ ในการปล่อยควันบุหรีออกมาในที่สาธารณะ ซึ่งควันบุหรีนี้เองก็ภัยต่อผู้ไม่สูบบุหรี่ไม่น้อยกว่าที่มันเป็นภัยต่อผู้สูบเลย เมื่อประชาชนตระหนักถึงสิทธิของตนเองในการได้รับอากาศที่ไม่มีพิษภัย การรณรงค์เรื่องภัยบุหรีมือสองจึงกระจายไปได้อย่างรวดเร็ว จนปัจจุบันการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะกลายเป็นเรื่องผิดมารยาทในสังคมไทยไปแล้ว

เรื่องการดื่มสุรานั้น เรามีบัญญัติคำว่า “ภัยเหล้ามือสอง” มานาน แต่น้อยคนจะรู้ว่าความจริงแล้ว คนไม่ดื่มสุราก็อยู่ในความเสี่ยงที่เกิดจากพิษสุรา แม้ว่าสุราจะไม่ได้ทำให้เกิดมลพิษในอากาศก็ตาม ภัยเหล้ามือสอง นั้นมีพื้นที่ครอบคลุมถึง

- สวัสดิภาพความปลอดภัยของผู้ขับขี่บนถนนน้อยลงเมื่อมีคนเมาขับรถร่วมถนนเดียวกัน ถนนไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางจราจรมากที่สุดในโลกที่ 36 ราย/ 100,000 ประชากร และ 50% ของอุบัติเหตุบนท้องถนนสัมพันธ์กับการดื่มสุรา
- สวัสดิภาพของชีวิตลดลง สังคมไหนที่มีการปล่อยละให้มีการดื่มแอลกอฮอล์อย่างเสรี มีความเสี่ยงที่จะเกิดอาชญากรรมมากขึ้น มีการเก็บข้อมูลในประเทศสหรัฐอเมริกา 86% ของการฆาตกรรมเกิดจากฆาตกรที่เมามา, 40% ของการทารุณกรรมเด็กเกิดจากการเสพแอลกอฮอล์, 37% ของการข่มขืนและการล่วงละเมิดทางเพศ เกิดจากผู้เมามา, 40% ของอาชญากรรมสัมพันธ์กับการใช้แอลกอฮอล์ และ ตัวเลขพุ่งสูงขึ้นไปถึง 90% เมื่อพิจารณาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษา (1,2)

- สวัสดิภาพของทรัพย์สินลดลง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็จากกรณีหนุ่มเมาแล้วชนโศกดับเพลิง ความสูญเสียทางทรัพย์สินที่ไม่สามารถคาดเดาได้
- สวัสดิภาพของการใช้ชีวิตอย่างสงบในสังคมลดลง

ในประเทศไทยเอง เคยมีการสำรวจถึงภัยจากเหล้ามือสอง และพบข้อมูลที่น่าตกใจว่า 8 ใน 10 ของคนในสังคมไทยนั้น เคยมีประสบการณ์ได้รับผลกระทบจากภัยเหล้ามือสอง ซึ่งกรณีที่พบบ่อยได้แก่ เหตุทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย และ การถูกคุกคามทางเพศ (3)

เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจมาก แม้จะมีหลักฐานทางวิชาการและทางสถิติมากมายที่บอกว่าภัยจาก เหล้ามือสองนั้นกระทบต่อคนในสังคมโดยรวมมากขนาดไหน แต่เมื่อใดก็ตามที่เกิดภัยจากเหล้ามือสองขึ้นมาจริงๆ ความรับผิดชอบทั้งหมดของภัยนั้นเกิดแก่ผู้ดื่มเพียงคนเดียว

ในหลายประเทศที่เจริญแล้ว ได้พิจารณาว่า เมื่อเหล้าเมานั้นเป็นภัยต่อผู้ไม่ดื่มด้วย ดังนั้นจึงตั้งบทลงโทษที่เกิดขึ้นจากแอลกอฮอล์ไว้สูงมาก และนอกจากนั้นยังมีมาตรการให้คนที่เกี่ยวข้องกับการดื่มทั้งหมด มาร่วมรับผิดชอบความเสียหายจากการดื่มด้วย ซึ่งกฎหมายแบบนี้เราเรียกว่า Social liability ผมจะขอยกตัวอย่างกฎหมายเกี่ยวกับการดื่มในประเทศญี่ปุ่นเทียบกับไทย (4)

หัวข้อเปรียบเทียบ	ไทย	ญี่ปุ่น
ปริมาณแอลกอฮอล์ที่ถือว่าเมา	20 mg%	15 mg%
เมาแล้วขับ	จำคุก 1 เดือน ปรับไม่เกิน 10,000 บาท	จำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 300,000 บาท
ผู้ให้ยืมรถ หรือ ผู้ให้ใช้รถ	ไม่มีบทลงโทษ	จำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 300,000 บาท
ผู้จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ไม่มีบทลงโทษ	จำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 150,000 บาท
ร่วมนั่งในรถคันเดียวกับคนเมาแล้วขับ	ไม่มีบทลงโทษ	จำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 150,000 บาท

เราจะเห็นได้ว่า โทษทางอาญาของการเมาแล้วขับในญี่ปุ่นนั้นสูงกว่าไทยมาก และถ้าหากเกิดการเมาแล้วขับจริง ผู้มีส่วนร่วมในการทำให้เกิดการดื่มแล้วขับนี้ จะต้องมาร่วมรับผิดชอบด้วย แม้ว่าจะยังไม่เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินเลยก็ตาม

กลับมาดูสองกรณีสำคัญที่เกิดขึ้นในบ้านเรา กรณีของบังอ้ออารีย์แห่งบางกอกลิฟวิ่งมอลล์ มีความเป็นไปได้สูงว่าบังจะไม่ได้รับการขูดเซบความเสียหายใดๆ เลย จากคู่กรณี หรือ จากหน่วยงานใดก็ตาม เนื่องจากคู่กรณีไม่มีสินทรัพย์ที่จะชดใช้ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นไม่ได้ทำให้ใครได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตดังนั้นความผิดเดียวที่เกิดขึ้นในกรณีนี้คือ โทษเมาแล้วขับ ซึ่งมีโทษแค่จำคุก 1 ปี ปรับ 20,000 บาท ค่าปรับนี้บังจะไม่ได้รับนะครับ เพราะจ่ายให้รัฐ และตอนนี้ยังไม่กฎหมายใดที่จะให้ผู้มีส่วนร่วมในการดื่มแล้วขับมารับผิดชอบเลย

กรณีต่อมาคือเรื่องของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ กรณีนี้ผมคิดว่าเป็นกรณีที่เป็นตัวอย่างที่คลาสสิกมากของภัยเหล้ามือสองในประเทศไทย จากประสบการณ์ส่วนตัวของผมที่ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศนี้มาไม่กี่สิบปี ผมพบเหตุการณ์คนเมาเหล้าแล้วทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สินบ่อยมาก เพียงแต่ภัยคุกคามจากเหล้ามือสองในครั้งนี้มีประเด็นให้พูดถึงมากมาย เนื่องจากได้ก้าวข้ามกำแพงชนชั้นทางสังคม กำแพงความดี - ไม่ดีในเรื่องศาสนา เพราะเหตุเกิดจากการจัดขบวนในการแห่ภาค ซึ่งเป็นพิธีทางศาสนา แต่กลับนำสิ่งที่เป็นของต้องห้ามในพุทธศาสนามาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของพิธี ซึ่งแบบนี้ผิดทั้งหลักการศาสนาและผิดกฎหมาย (พรบ.ควบคุมแอลกอฮอล์ 2551) และทั้งๆ ที่สังคมต่างรับทราบโดยถ้วนหน้าว่ากรณีที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความคึกคะนองและมีปัจจัยร่วมที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นขาดความยับยั้งชั่งใจคือ การดื่มเหล้าจนเมาขาดสติ แต่จนแล้วจนรอดตำรวจที่พิจารณาทำคดีก็ไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์เลย และความผิดที่เกิดขึ้นมีคนพูดถึงปัจจัยที่เกิดจากเหล้ามือสองน้อยมาก

ในฐานะนักกระบวนคดีอาญา เมื่อใดที่เกิดปัญหาขึ้น เราถูกสอนให้มองไปที่การแก้ปัญหาที่ต้นตอ ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาที่ประหยัดแรงงานและคุ้มค่าในการลงทุนมากที่สุด

เราต้องการให้คนดื่มเหล้ามีสติยั้งคิด ก่อนที่จะตัดสินใจดื่มเหล้า แต่ปัญหามากมายที่เกิดขึ้นจากเหล้าในสังคมไทยทำให้เราต้องตั้งคำถามว่า กระบวนการต่างๆ ที่จะทำให้คนยังคิดก่อนจะเกิดกระบวนการดื่มเหล้า (ตั้งแต่การซื้อ - ขาย - ดื่ม - อื่นๆ) ในปัจจุบันนั้นเพียงพอหรือไม่? กฎหมายที่ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับความเมานั้นรุนแรงพอจะ使人ฉุกคิดก่อนจะดื่มหรือไม่? คนขายที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ เลยที่ผู้ดื่มแล้วเมาก่อขึ้น เขาจะถูกคิดและตระหนักถึงผลที่อาจตามมาจากการมีเมมาของลูกค้าเขาได้หรือไม่? ถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะทำให้งานบุญงานศาสนานั้นปลอดจากเหล้าอย่างจริงจัง?

เหล่านี้คือคำถามสำคัญที่จะทำให้สังคมไทยเราแสดงออกว่า เมื่อเจอปัญหาแล้ว เรามีความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหเหล่านี้ในระยะยาวหรือไม่ มีคำสุภาษิตหนึ่งที่ผมขอยกมาเปรียบเทียบว่า

“มีแต่คนโง่เท่านั้นที่หวังผลลัพธ์ที่ดีกว่า ด้วยการงานแบบเดิม”

อ้างอิง

1. Alcohol, Violence, and Aggression - Alcohol Alert No. 38-1997 [Internet]. [Cited 2019 Feb 27]. Available from: <https://pubs.niaaa.nih.gov/publications/aa38.htm>
2. Alcohol Facts and Statistics | National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism (NIAAA) [Internet]. [Cited 2019 Feb 27]. Available from: <https://www.niaaa.nih.gov/alcohol-health/overview-alcohol-consumption/alcohol-facts-and-statistics>
3. เหล้ามือสอง มหันตภัยร้ายของครอบครัว - Thaihealth.or.th | สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) [Internet]. [Cited 2019 Feb 27]. Available from: <https://www.thaihealth.or.th/Content/35749-%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B8%AD%E0%B8%87%20%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A0%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87.html>
4. กฎหมายดื่มไม่ขับในญี่ปุ่น [Internet]. stopdrink.com/. [Cited 2019 Feb 27]. Available from: <http://stopdrink.com/contents/view/15590>